

УДК: 372.881.1

МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ CHATGPT ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

І. С. Лазаренко¹, Т. М. Рибак², В. А. Коновалова³

^{1,2,3} Житомирський агротехнічний фаховий коледж,
м. Житомир, Україна

Анотація. Створений на основі штучного інтелекту, ChatGPT поставив перед освітою низку питань, головне з яких використання викладачем і студентами на різних етапах навчання. Штучний інтелект, використовуючи ChatGPT, уважає себе здатним допомагати викладачам у поясненні концепцій, підготовці та наданні відповідей на запитання, створенні навчального контенту.

Вступ

Штучний інтелект (ШІ) у різноманітні своїх проявів, омріяний науковцями минулого та зображений у численних науково-фантастичних творах, став сьогодні загальнодоступним електронним інструментом. Нейромережі розробляються і проходять кероване навчання, наближаючи результати обробки запитів до людських. Це дозволяє за лічені хвилини створювати цільові тексти, розв'язувати кейси, тести та задачі різної складності, проводити планування та організацію. Можливості нейромереж активно набувають популярності серед учнів і студентів, проте характер їх використання часто суперечить принципам академічної доброчесності.

Виклад основного матеріалу

ChatGPT (Chat Generative Pre-trained Transformer) – це чат-бот, розроблений американською науково-дослідною організацією OpenAI і запущений у листопаді 2022 року. В основу генератора покладено велику мовну модель, що

дозволяє користувачам уточнювати та змінювати тему розмови в бажаному напрямі, задаючи її тривалість, формат, стиль, рівень деталізованості та мову. Програма послідовно аналізує запитання (prompts) як контекст для розмови чи виконання завдань.

Для викладача програма пропонує наступні можливості:

Етап 1.1. Можливість генерувати визначення заданих слів:

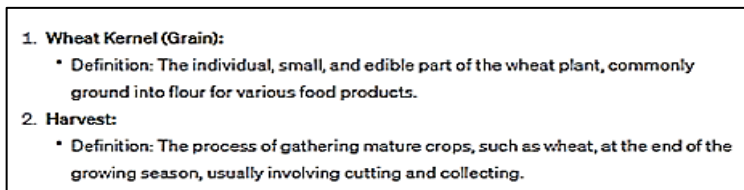
-
1. **Wheat Kernel (Grain):**
- Definition: The individual, small, and edible part of the wheat plant, commonly ground into flour for various food products.
2. **Harvest:**
- Definition: The process of gathering mature crops, such as wheat, at the end of the growing season, usually involving cutting and collecting.

Рис. 1. Приклад визначень лексичних одиниць

2. Можливість складати речення з новими словами для прикладу:

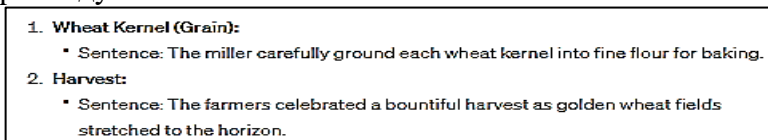
-
1. **Wheat Kernel (Grain):**
- Sentence: The miller carefully ground each wheat kernel into fine flour for baking.
2. **Harvest:**
- Sentence: The farmers celebrated a bountiful harvest as golden wheat fields stretched to the horizon.

Рис. 2. Приклад речень з лексичними одиницями

3. Можливість створювати загадки з новою лексикою для перевірки її розуміння студентами і варіювати їх складність у разі потреби.

1. Riddle for "Wheat Kernel (Grain)":
 - I'm small and golden, the heart of the field,
Ground into flour, for baking a yield.
What am I?
2. Riddle for "Harvest":
 - I arrive with autumn's golden glow,
Farmers rejoice as I start to show.
What am I that signals the end of the grow?

Рис. 3. Приклад загадок з лексичними одиницями

На жаль, програма не створює ілюстрацій, щоб презентувати лексику. Комп'ютерна версія ChatGPT не озвучує лексичні одиниці, проте це можливо в мобільній, про яку йтиметься докладніше далі.

4. Можливість складання тексту, як контексту для введення лексики.

Етап 2.1. Можливість створення різноманітних тренувальних вправ, наприклад:

а) з множинним вибором варіантів відповідей:

1. **What is the small, edible part of the wheat plant used in the production of flour?**
 - A. Harvest
 - B. Wheat Spike
 - C. Wheat Kernel (Grain)
 - D. Fertilization
2. **What term refers to the process of gathering mature crops, such as wheat, at the end of the growing season?**
 - A. Germination
 - B. Drought
 - C. Harvest
 - D. Crop Rotation

б) на заповнення пропусків:

1. Wheat is cultivated for its edible seeds known as _____.
2. The process of _____ involves separating the wheat kernels from the rest of the plant.

в) з короткою відповіддю:

1. Is the small, edible part of the wheat plant used to make flour called?
▪ Answer: Grain
2. What is the term for the process of gathering mature crops, such as wheat, at the end of the growing season?
▪ Answer: Harvest

г) так / ні:

1. The small, edible part of the wheat plant used to make flour is known as "Grain."
(True/False)
2. Crop Rotation is an agricultural practice involving growing the same crop in the same field every season. (True/False)

Рис. 4. Приклади вправ на засвоєння лексичних одиниць

Етап 3.1. Можливість створювати ідентичні тексти з пропусками в різних місцях для парного читання з обміном запитаннями (Information Gap Activity):

Text 1:

Wheat, a vital _____, is cultivated in many regions around the world. The process of _____ involves separating the wheat kernels from the rest of the plant. Farmers often practice _____ to maintain soil fertility and prevent soil erosion. The tiny flowering part at the end of the wheat stem is called the wheat _____. Proper _____ is essential for preparing the soil before sowing wheat seeds. Wheat undergoes a stage of _____ where the seed starts to sprout into a new plant. The outer protective layer of the wheat seed is known as the wheat _____. In regions with insufficient rainfall, farmers may face challenges due to _____ conditions. To enhance crop yield, farmers may use different methods of _____, including the application of nutrients to the soil. The occurrence of _____, a fungal disease affecting wheat, can significantly impact the yield.

Рис. 5. Приклад текстів з пропусками

2. Можливість написання проєктів і кейсів, які студенти мають виконати.

3. Можливість складання діалогів за темою, які студенти можуть трансформувати про себе, варіюючи їх складність. Що стосується можливостей використання програми ChatGPT, що відкриваються перед студентами у ході вивчення лексики, то до них належать:

Етап 1. Використання ChatGPT для:

а) перекладу незрозумілих слів, якщо така потреба виникає (проте україномовна версія програми містить багато помилок);

б) спрощене перефразування речень, загадок, визначень лексики;

Етап 2. Створення різноманітних вправ для затреноування нових лексичних одиниць та самоперевірка в програмі (ChatGPT надає ключі).

Етап 3. Забезпечення комунікативної практики в мобільній версії ChatGPT, де можна вибрати тембр голосу співрозмовника і розмовляти іноземною мовою на будь-яку тему та на будь-якому рівні складності, керуючи ботом за допомогою таких команд, як: "Repeat", "Put it simple", "Speak slowly".

Висновки

Генеративні програми, що активно займають своє місце в багатьох сферах суспільного життя, можуть зробити педагогічну діяльність учителя та викладача простішою, беручи на себе рутинні завдання і залишаючи час на креативне планування заняття. Крім того, педагогам потрібно розуміти, що в сучасному динамічному світі учні

та студенти цінують свій час понад усе, тому вони будуть полегшувати своє існування за допомогою генеративних програм. Тому оцінювання має базуватись на класній комунікативній взаємодії та самостійних творчих роботах, що презентуються перед групою і виявляють наявні знання, навички і вміння.

Література

1. Верес О. М., Оливко Р. М. Класифікація методів аналізу великих даних. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Інформаційні системи та мережі. 2017. № 872. С. 84–92.
2. ChatGPT 3.5. URL: <https://chat.openai.com/c/72cb834b-56fd-4dd7-ba77-2ee5f84de994> (дата звернення: 30.09.2024)
3. Lock S. What is AI chatbot phenomenon ChatGPT and could it replace humans? *The Guardian*. URL: <https://www.theguardian.com/technology/2022/dec/05/what-is-ai-chatbot-phenomenon-chatgpt-and-could-it-replace-humans> (дата звернення: 02.01.2024)